

2013. április 18. Bírák 3,7-12,7. fejezet**1 Samgar**

- a Törzs: Júda törzse
- b Josephus szerint csak 1 évig volt bíró (zsidó hagyomány)
- c Neve jelentése: valószínűleg kard
- d Az általa véghezvitt szabadítás a szabadítás "archetípusa".

2 Debóra: a női szabadító (4:1-5:31) (neve jelentése: méh, darázs)

- a Bárak: fél és engedetlen (4:8) (neve jelentése: villámlás)
- b Debóra példája: erős a hitben és alázatos
 - i Erős a hitben: aktívan használta az ajándékait és tehetségeit Istenért (4:4-5)
 - ii alázatos: megkérte Bárakot, hogy ő vezesse Izráel hadseregét az ellenség ellen. (4:6)

3 Gedeon: a vonakodó szabadító (6:1-10:5)**Gedeon és Abímelek, a fia****Gedeon (6:1-8:28)**

vonakodó (6:11-15)

győzelem és nyugalom(8:28)

Jáhve Izráel Istene (6:25-32)

Isten Izráel királya (8:22-23)

Abímelek (8:29-9:57)

öntelt (9:1-2)

vereség és átok (9:56-57)

Baal Izráel Istene (9:3-4)

Abímelek maga Izráel királya (9:2, 22)

4 Tóla (neve jelentése: élénk, mély vörös)

- a Pontosan azt tette, amit tennie kellett
- b Kb. 1149-1129 közé tehető bírói szolgálata

5 Jáír (neve jelentése: Yah' megvilágosít, magyarul: Az ÚR megvilágosít)

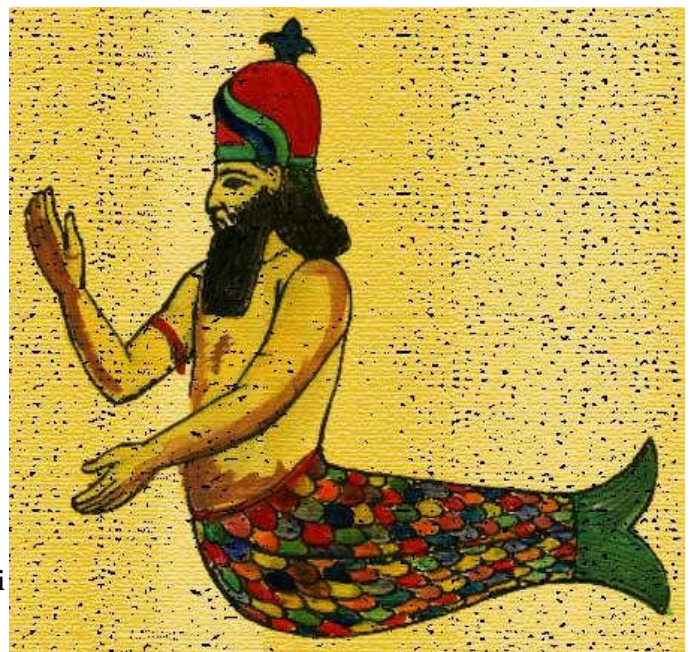
- a 1126BC-1104
- b nagyon gazdag ember volt (a számár mai mércével olyan, mint egy luxus autó)

6 Jefte: a megvetett szabadító (10:6-12:15)

- a Neve jelentése: ellenálló
- b Származása: útonálló
- c Jefte fogadalma (11:29-39). Miért tette ezt?
- d Jefte és az efráimiak (12:1-7) Miért tette ezt?

Filiszteusok¹

- A **filiszteusok** mediterrán eredetű, kora vaskori nép. Az ún. tengeri népek második hullámához tartoztak. Kiindulópontjaik közül az Ószövetség Kaftort említi, amely Kréta lehetett.
- Fő városaik Gáza, Askelón, Asdód, Ekron és Gath. A bírák korának végére sikerült visszaszorítaniuk az izraelitákat, és Sault is legyőzték, aki ellenük fordult (1Sám 4,1-12; 10,5; 13; 14,1-31.46; 17; 28; 31). Hatalmukat megtörve csak Dávid tudta eredeti helyükre visszaszorítani őket (2Sám 5,17- 25; 8,1; 21,15-22). Erős szövetségük és vaslelőhelyeik évszázadokra **Izrael** ellenfeleivé tették őket.
- A biblikus történetírás szerint különösen a bírák korában állandóan harcoltak **Izrael** törzseivel, főleg Sámson, Saul és Dávid hadakozott sokat ellenük. Elpusztították Silót, elfoglalták **Megiddót** és Bét-Seánt, megszerezték a frigyládát. Dávid visszaszorította őket a tengerparti sávra, de ott Ámosz próféta korában még függetlenek voltak: a zsidók véglegesen soha nem tudták legyőzni őket.
- I. e. 734-ben III. Tukulti-apil-ésarra csapatai megszállták városaikat...A filiszteusok ezután AsszírIA vazallusai lettek, és évi adót fizettek AsszírIának, majd Babilóniának. Az i. e. 6. században eltűntek, asszimilálódtak, részben beolvadtak arámi és arab népességbe.
- Az egyiptomi ábrázolásban bőrmellényt, rövid kötényt, hosszú, egyenes kardot vagy tört, egy vagy két lándzsát és kerek pajzsot viseltek.
- Vitorlásaikat madárfejekkel díszítették.
- Harci szekereikben, a fennmaradt néhány példányból kikövetkeztethetően hettita és szír mintára három harcos állt.
- A málhát ökör vontatta kétkerekű kordén szállították.
- Isteneik: Baal-Zebub ((Belzebub), Dágon, Astarté. A Biblia legfőbb istenüket Dágonnak nevezi, akit valószínűleg halfejű, embertestű szobor formájában ábrázoltak. Dágon központi kultushelye Gázában volt, bár Asdodban is építettek neki szentélyt. Az ekroniak főistenükként Baál-Zebúbot (Belzebub) tisztelték.
- A Magyarországon letelepedett jászokat a középkorban a filiszteusok utódainak tekintették.



¹ A vázlat a "Filiszteusok" c. szócikk alapján készült. Forrás: <http://hu.wikipedia.org/wiki/Filiszteusok>